

GUATEMALA: una vivència per a tota la vida

Lourdes Candela Terrasa

A dia d'avui, fa més d'un mes que vaig tornar de Guatemala i puc assegurar que el que m'ha donat aquest viatge ha estat força, motivació, il·lusió i empenta. Ho noto ara, més que quan vaig arribar, per així com estic afrontant el principi de curs, que és amb molta energia. Guatemala m'ha carregat les piles, que, per què no dir-ho, les tenia una mica baixes de bateria. Intentaré explicar com s'ha produït aquest fenomen, però com tothom sap, és molt difícil posar paraules a una vivència i transmetre-la al 100%... Els que hi han estat em deuen entendre, i els que no, anau-hi! I després ho entendreu!

Em vénen a la ment molts flaixos de llocs on vaig estar, del que vaig veure, amb qui vaig conversar... i això serà el que us relataré. Són com peces d'un puzzle, que quan les encaixes veus la imatge sencera.

NEBAJ

Cada matí, abans de que sortís el sol, em despertava el renou dels raspells que s'utilitzen per fer neta la roba a les piles de pedra, rrrrrrsssss, rrrrrrsssss...

Nins i nines, amb una petita motxilla a l'esquena, caminant sols per les carreteres, camí de l'escola...

Cares receloses dels mestres quan començava el taller, que ràpidament es transformaven en somriures i agraïments. "Señora Licenciada" em deien!

Converses amb don Sebastián de com va afectar el conflicte armat a la zona, i la visita a l'escola on ell treballava. Una comunitat que van desterrar d'on vivien i després del acord de pau els van cedir uns terrenys poc fèrtils, de difícil accés enmig de muntanyes i amb molt pocs recursos. Una imatge devastadora.

La convivència amb Reyna, i la seva filla petita Marina. Una dona que tirava endavant la criança d'una criatura sola, tasca més que admirable!

SOLOLA

Les rialles dels mestres i la complicitat que em brindaren al llarg dels tallers.

La llimonada i les "popopos" (crispetes) amb les quals em van rebre a casa de la Carmen i la seva filla Estrellita.

El sobrenom amb què vaig partir d'allà: Lulus.

Les cares de sorpresa dels mestres quan veien, amb unes quantes peces geomè-

triques, com es podia treure partit de les matemàtiques.

El camí de pedres, entre camps de blat que havia de creuar per arribar a l'escola.

Les "camionetas" plenes a re-bentar de gent que havia d'agafar per tornar a l'alberg.

La impotència de veure que hi ha dones indígenes a qui ningú els ha explicat fins ara els seus drets, uns tan bàsics com l'accés a la sanitat i d'altres tan essencials com ser respectada com a persona. Gràcies a l'organització COINDI això està canviant mitjançant programes d'alfabetització, formació política i horts familiars. Una gran labor.

RETALHULEU

El sentiment de Gran Família que es respirava al sindicat de l'STEG.

Les acalorades converses nocturnes de la situació política del país amb Diego, l'altre cooperant valencià i Otto, màxim dirigent de l'STEG a Reu que ens acollí a casa seva amb els braços oberts.

Els tallers amb 64 mestres i una pissarreta de mig metre quadrat.

Les rialles i el bon "feeling" que vaig tenir amb tot el professorat d'allà.

La meua cara de sorpresa quan em van donar un regal de comiat.

La devoció que sentien els mestres per tirar endavant els projectes dels horts escolars.

Participar a la primera caminada cívica en contra del Govern i formar part dels càntics dels manifestants reclamant la dignitat de l'Educació.

Les llàgrimes d'emoció que no vaig poder retenir quan vaig partir d'allà...

I per tot allà on anava, la presència d'Odilia, la que tenia cura de jo en tot moment i la que aconseguí que, tot i que

aquesta aventura la vaig realitzar sola, tenia la certesa que podia acudir a ella a qualsevol hora. Va ser la que em va donar tranquil·litat i em va transmetre molta estima en tota la meua estada a Guatemala.

Els guatemaltecs que he tingut el plaer de conèixer, tenen una calidesa i una tal fortalesa d'esperit que et transmeten una energia immensa...

Per això, agrair a l'ONGD Ensenyants Solidaris aquesta oportunitat que m'ha brindat per viure aquesta experiència, i molt particularment a tu, Juan, que em vas donar les

ales per poder volar cap allà i per poder conèixer aquest meravellós país, del qual he pogut veure dues versions: la que gaudeixes amb els seus espectaculars indrets com els cims dels imponents volcans, els llacs que et transmeten immensa tranquil·litat, els rius d'un color turquesa hipnòtic, els majestuosos temples maies, els boscs que tot ho inunden de verd... i la versió que et fa aterrar de peus a terra, on veus els contrastes de la pobresa que va de la mà amb els avenços tecnològics, del camí que queda per recórrer en el món de l'Educació en particular, i dels Drets Humans en general, de la corrupció i la violència impregnada als carrers... però ells, els guatemaltecs que he tingut el plaer de conèixer, tenen una calidesa i una tal fortalesa d'esperit que et transmeten una energia immensa... i això és del que més m'he impregnat estant allà. ■

